

V Bruseli 30. marca 2022
(OR. en)

7765/22

ENER 115
ENV 306
CONSUM 76
COMPET 199
IND 98
MI 242

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	30. marca 2022
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	C(2022) 2026 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE Pracovný plán pre ekodizajn a energetické označovanie na roky 2022 – 2024

Delegáciám v prílohe zasielame dokument C(2022) 2026 final.

Príloha: C(2022) 2026 final

V Bruseli 30. 3. 2022
C(2022) 2026 final

OZNÁMENIE KOMISIE

Pracovný plán pre ekodizajn a energetické označovanie na roky 2022 – 2024

{SWD(2022) 101 final}

OZNÁMENIE KOMISIE

Pracovný plán pre ekodizajn a energetické označovanie na roky 2022 – 2024

1. ÚVOD

Napätie na trhoch s energiou, ktoré EÚ zaznamenala v posledných mesiacoch, dôrazne pripomína riziká a náklady, ktoré vznikajú z dôvodu z nadmernej závislosti od dovozu fosílnych palív, čo sa po útoku Ruska na Ukrajinu ešte prehĺbilo. Ceny energie sú opäť v centre politickej pozornosti, keďže majú reálny vplyv na európskych občanov a podniky. **Nie je to však prvá a pravdepodobne ani posledná európska energetická kríza, ak nezvýšime odolnosť** posilnením investícií do zelenej transformácie a nezačneme popri tom klásť energetickú účinnosť na prvé miesto¹. Súčasnú kapacitu v oblasti dekarbonizovanej energie ani zďaleka nepostačujú na uspokojenie všetkých energetických potrieb, pričom nižšia spotreba energie môže za týchto okolností predstavovať bezprostrednú pomoc. V budúcnosti budú úspory energie neoddeliteľnou súčasťou rozvoja nákladovo optimálneho a odolného energetického systému, ktorý bude schopný poskytovať cenovo dostupné energetické služby pre všetkých a riešiť energetickú chudobu². Energetická účinnosť bude takisto tvoriť základný prvok plánu RePowerEU, ktorého vypracovaním poverili vedúci predstavitelia EÚ Komisiu a bude predložený v máji.

Kľúčovú časť tohto programu tvoria politiky EÚ v oblasti ekodizajnu a energetického označovania. Sú to pravidlá jednotného trhu, ktorými sa uľahčuje a zlacňuje prispievanie podnikov, občanov a štátnych správ k prechodu na čistú energiu, ako aj plnenie cieľov EÚ v oblasti energetickej účinnosti a všeobecnejších cieľov Európskej zelenej dohody vrátane programu obehového hospodárstva. Vytvárajú sa nimi podnikateľské príležitosti a zvyšuje sa odolnosť, pretože sa v nich stanovujú harmonizované pravidlá pre energeticky významné výrobky v takých aspektoch, ako je spotreba energie, spotreba vody, úrovne emisií a materiálová účinnosť a stimuluje sa dopyt po udržateľnejších výrobkoch, ako aj ich ponuka, pričom sa **významne znižujú výdavky spotrebiteľov energie: podľa odhadov presiahli úspory v roku 2021 sumu 120 miliárd EUR a v roku 2022 by mohli dosiahnuť dvojnásobok**³.

V rámci možností existujúcich pravidiel EÚ týkajúcich sa ekodizajnu a v synergii so zameraním na energetickú účinnosť sa tento pracovný plán vo väčšej miere **zameriava na aspekty obehovosti ekodizajnu** podľa vzoru z predchádzajúceho pracovného plánu⁹ a v súlade s akčným plánom pre obehové hospodárstvo na rok 2020⁴. Takto sa už pred nadobudnutím účinnosti nariadenia o ekodizajne udržateľných výrobkov a nahradením súčasnej smernice o ekodizajne

¹ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2021/1749 z 28. septembra 2021 o zásade prvoradosti energetickej efektívnosti: od zásad k praxi – Usmernenia a príklady na jej vykonávanie pri rozhodovaní v odvetví energetiky a mimo neho.

² Pozri aj COM(2021) 801 – Návrh ODPORÚČANIE RADY týkajúce sa zabezpečenia spravodlivej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo.

³ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie.

⁴ https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_en.

môžu preskúmať a aj sa preskúmajú nové požiadavky na materiálovú účinnosť týkajúce sa konkrétnych výrobkov. V dôsledku toho by sa mala ďalej zlepšiť obehovosť a celkovo znížiť environmentálna a klimatická stopa energeticky významných výrobkov, ako aj posilniť odolnosť EÚ.

V **smernici o ekodizajne**⁵ aj v **rámčovom nariadení o energetickom označovaní**⁶ sa stanovujú kritériá na prijímanie opatrení pre konkrétne skupiny výrobkov. Takisto sa v nich vyžaduje, aby sa stanovovali priority v **pravidelne aktualizovaných priebežných pracovných plánoch**, v ktorých sa prihliada na dosiahnutý pokrok a ktoré obsahujú orientačné priority pre nové skupiny energeticky významných výrobkov, ktoré je potrebné zväžiť.

Tento plán je pokračovaním úsilia vynaloženého od prijatia prvej smernice o ekodizajne a predchádzajúcich pracovných plánov (na roky 2009 – 2011⁷, 2012 – 2014⁸ a 2016 – 2019⁹), ale týka sa aj úsilia potrebného podľa rámcového nariadenia o energetickom označovaní, v ktorom sa stanovujú lehoty na zmenu stupnice existujúcich štítkov, a prihliada sa v ňom na pokrok dosiahnutý pri vývoji Európskeho registra výrobkov s energetickým označením (EPREL). A napokon sa plán týka aj podobného úsilia v oblasti **označovania pneumatík**, hoci vychádza z osobitného právneho základu¹⁰.

Nariadením o ekodizajne udržateľných výrobkov prijatým v rovnakom čase ako tento pracovný plán sa nahradí smernica o ekodizajne nariadením, ktoré sa bude uplatňovať pre širšiu škálu výrobkov a ktorým sa umožní ďalšie rozšírenie požiadaviek na udržateľnosť regulovaných výrobkov. Do nadobudnutia účinnosti tohto nového nariadenia sa bude vykonávanie naďalej uskutočňovať v rámci súčasnej smernice. **Tento dokument sa zameriava na energeticky významné výrobky** a stanovujú sa v ňom súvisiace priority a plánovanie. Predstavuje sa v ňom horizontálne a na výrobky zamerané úsilie v rámci vykonávania, konsolidovania a ďalšieho rozvoja tohto hlavného súboru priamo uplatniteľných právnych predpisov EÚ. V budúcnosti po prijatí nariadenia o ekodizajne udržateľných výrobkov bude úsilie v oblasti energeticky významných výrobkov začlenené do všeobecnejších pracovných plánov v rámci nariadenia o ekodizajne a naďalej sa mu bude venovať významná pozornosť.

V súčasnosti je prostredníctvom 50 opatrení regulovaných približne 30 skupín energeticky významných výrobkov. Uplatňujú sa na miliardy výrobkov¹¹ každoročne uvádzaných na trh a majú priame každodenné dôsledky na dodávateľov, maloobchodníkov, podniky a spotrebiteľov. Približne **polovica celkovej konečnej spotreby energie v EÚ** sa týka výrobkov, na ktoré sa tieto právne predpisy vzťahujú.

⁵ Smernica 2009/125/ES.

⁶ Nariadenie (EÚ) 2017/1369.

⁷ KOM(2008) 0660 v konečnom znení.

⁸ SWD(2012) 434 final.

⁹ COM(2016) 773 final.

¹⁰ Nariadenie (EÚ) 2020/740 o označovaní pneumatík vzhľadom na palivovú úspornosť a iné parametre.

¹¹ Podľa odhadov sa v roku 2020 predali v krajinách EÚ27 približne 3 miliardy výrobkov, na ktoré sa vzťahujú opatrenia, z toho 1,5 miliardy svetelných zdrojov, 880 miliónov elektronických výrobkov, 350 miliónov pneumatík a 240 miliónov iných výrobkov.

Pri vypracúvaní pracovného plánu sa ukázalo, že **stále existuje potenciál na značné a nákladovo efektívne úspory rozšírením rozsahu pôsobnosti na nové energeticky významné výrobky**. Zároveň je kľúčovým ponaučením z vykonávania posledného pracovného plánu to, že **využívanie všetkých prínosov tejto oblasti politiky si bude vyžadovať lepšie zosúladenie ambícií a zdrojov**, a to tak pri vykonávaní politiky na úrovni EÚ, ako aj v rámci úsilia členských štátov pri dohľade nad trhom.

2. ODHADOVANÉ VPLYVY POLITÍK

V najnovšej správe o vyúčtovaní vplyvu ekodizajnu¹² sa odhaduje, že kumulatívny účinok pravidiel EÚ v oblasti ekodizajnu a energetického označovania v roku 2020 mal za následok **zníženie primárnej spotreby energie v EÚ o 7 % alebo 1 037 TWh/rok** (zníženie emisií skleníkových plynov o približne 170 Mt ekvivalentu CO₂), a to vrátane 16 miliárd m³ plynu. Úspory energie vyplývajúce zo súčasných opatrení sa v nadchádzajúcich rokoch **značne zvýšia**, a to najmä vďaka obratu zásob, pričom priemer za roky 2021 – 2030 presiahne 1 500 TWh/rok. Viac ako 60 % úspor energie v roku 2020 pochádza z bytového odvetvia, 24 % z terciárneho odvetvia a 10 % z priemyselného odvetvia. Pravidlá EÚ znamenali v roku 2020 pre spotrebiteľov energie prínosy vo výške 60 miliárd EUR/rok (približne 0,4 % HDP EÚ) – 210 EUR/rok na domácnosť. Podobne v porovnaní so scenárom bez politiky dosiahli v roku 2020 podniky dodatočné príjmy vo výške 21 miliárd EUR ročne, pričom do roku 2030 sa očakáva ich zvýšenie na 29 miliárd EUR ročne. Zodpovedá to nárastu o viac ako 320 000 priamych nových pracovných miest v roku 2020 (430 000 do roku 2030). Uvedené **odhady vychádzajú z úrovni cien energie pred prudkým nárastom cien** v roku 2021 (podrobnosti pozri v pracovnom dokumente útvarov Komisie).

Všeobecnejšie, z nedávnej štúdie Medzinárodnej agentúry pre energiu¹³ vyplynulo, že v krajinách s dlhotrvajúcimi politikami spotrebiče v súčasnosti zvyčajne spotrebúvajú o 30 % menej energie, než by to bolo v opačnom prípade. Najdlhšie trvajúce operačné programy, ako sú programy v USA a EÚ, by mali podľa odhadov prinášať ročné **zníženia na úrovni približne 15 % celkovej spotreby elektriny** (čo je v prípade programu EÚ približne toľko ako celková súčasná spotreba veternej energie v EÚ alebo dvoj- až trojnásobná spotreba slnečnej energie).

Z prieskumu Eurobarometra vyplynulo, že **prevažná väčšina spotrebiteľov EÚ (93 %) rozpoznáva energetický štítok** a 79 % z nich sa ním riadi pri nákupe spotrebičov¹⁴. V nedávnom vedeckom výskume¹⁵ sa potvrdzuje, že odstupňované štítky, ako napríklad energetický štítok EÚ, majú na správanie spotrebiteľov väčší vplyv ako alternatívne dizajny.

¹² Správa o vyčíslení vplyvu ekodizajnu za rok 2020: <https://data.europa.eu/doi/10.2833/72143>.

V správe o vyčíslení vplyvu ekodizajnu sa využívajú údaje Eurostatu vrátane energetických bilancií (nrg_bal_c) a rozčlenennej konečnej energetickej spotreby v domácnostiach – objemy (nrg_d_hhq).

¹³ Výsledky noriem a programov označovania energeticky účinných spotrebičov a zariadení: aktualizácia za rok 2021: <https://www.iea-4e.org/projects/eesl-achievements-reports/>.

¹⁴ Eurobarometer č. 492, máj 2019: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2238>.

¹⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127006>.

3. SÚČASNÝ STAV A POUČENIA Z PREDCHÁDZAJÚCICH PRACOVNÝCH PLÁNOV

Prehľad zavedených opatrení je k dispozícii online¹⁶. Od 1. marca 2022 platia nariadenia o ekodizajne pre 29 skupín výrobkov, zatiaľ čo nariadenia o energetickom označovaní pre 15 skupín výrobkov. Dobrovoľné dohody subjektov odvetvia sa uznávajú v prípade herných konzol a snímkovacích zariadení. Staršiu dohodu týkajúcu sa komplexných set-top boxov strany v roku 2020 ukončili z dôvodu klesajúceho podielu dotknutých výrobkov na trhu (na tieto výrobky sa naďalej vzťahujú horizontálne pravidlá pre spotrebu elektrickej energie v pohotovostnom režime a v režime vypnutia¹⁷).

K tomuto pracovnému plánu je priložený podrobný opis pokroku dosiahnutého v oblasti priorit a úsilia stanoveného v poslednom pracovnom pláne z roku 2016¹⁸. **Pokrok je značný**, zahŕňa modernizáciu energetických štítkov v prípade kľúčových spotrebných výrobkov, akými sú chladničky, práčky, televízory a svetelné zdroje, a prijatie požiadaviek na ekodizajn viacerých výrokov od serverov až po elektromotory. **Približne 40 % opatrení však stále prebieha a uskutočnia sa v súčasnom období plánovania.** V mnohých oblastiach uskutočnenej činnosti sa nedospelo k prijatiu nových pravidiel, pretože tieto oblasti boli ukončené na základe rozhodnutia Komisie, prípadne sa v súvislosti s nimi aspoň nateraz nevypracúvajú právne predpisy, a to buď preto, lebo z podrobného preskúmania vyplynul ich malý potenciál, alebo bolo oproti pôvodným predpokladom zložitejšie ich preskúmať, prípadne preto, lebo z dôvodu obmedzených ľudských zdrojov prevážili iné priority, alebo išlo o kombináciu týchto dvoch príčin. **K takýmto ukončeným oblastiam činnosti patria okná, sušiče rúk, kompresory a elektrické varné kanvice**, ktoré predstavujú buď obmedzený potenciál, alebo sú príliš zložité na preskúmanie, a v súvislosti s nimi nie je možné pokračovať v práci s dostupnými administratívnymi zdrojmi.

Potreba **pravidelného skúmania a prispôsobovania existujúcich pravidiel** na zabezpečenie ich relevantnosti a vhodnosti na daný účel **vzhľadom na vývoj na trhu a v oblasti technológií predstavuje základnú zásadu lepšej právnej regulácie.** Vzhľadom na túto skutočnosť obsahujú všetky nariadenia o ekodizajne a energetickom označovaní, ako aj rámcové právne predpisy, osobitné doložky o preskúmaní so zákonnými lehotami, v ktorých musí Komisia predložiť preskúmania alebo prijať revidované nariadenia. S cieľom zabrániť zbytočným oneskoreniam bude preto Komisia prijímať jednotlivé opatrenia pre konkrétne skupiny výrobkov vždy vtedy, keď budú pripravené, ak nebude za výnimočných okolností potrebné konať inak¹⁹.

Kľúčovým poučením je, že časom sa celkové úsilie potrebné **na takúto kritickú „údržbu“** stáva značným, keďže rozsah pôsobnosti právnych predpisov sa zväčšuje (pokiaľ ide o výrobky a druhy požiadaviek), a že **toto úsilie je potrebné pri stanovovaní priorit lepšie zohľadniť.** V opačnom prípade sa budú vyskytovať **oneskorenia, ktoré budú mať významné dôsledky, pokiaľ ide o ušlé výhody.** Ide o kľúčové zistenie auditu, ktorý v roku 2019 uskutočnil **Európsky dvor audítorov**²⁰. V prípade troch vybraných výrobkov z auditu vyplynulo, že

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign_en.

¹⁷ Nariadenie Komisie (ES) č. 1275/2008.

¹⁸ SWD(2022) 101.

¹⁹ Pozri aj článok 16 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2017/1369.

²⁰ **Osobitná správa č. 01/2020: Opatrenia EÚ týkajúce sa ekodizajnu a energetického označovania: dôležitý príspevok k väčšej energetickej účinnosti, ktorý však obmedzuje značné oneskorenia a nedodržiavanie predpisov.**

prípravný proces trval osem, sedem a šesť rokov, a nie očakávaného tri a pol roka. Toto úsilie v oblasti „údržby“ preto predstavuje veľmi dôležitú súčasť pracovného plánu. Zároveň sa bude Komisia zameriavať na zjednodušenie procesu tým, že začlení štúdie o preskúmaní do nadväzných hodnotení/posúdení vplyvu a lepšie zosúladí diskusie na konzultačnom fóre so všeobecným procesom lepšej právnej regulácie.

Ďalším kľúčovým ponaučením z posledného obdobia je **kritická úloha úsilia v oblasti technickej štandardizácie** ekodizajnu a energetického označovania. Rozhodnutie²¹ Všeobecného súdu z roku 2018, ktorým sa ruší nariadenie o označovaní vysávačov energetickými štítkami, svedčí o tom, že nariadenia môžu byť náchylné voči súdnym sporom, ak sa vyskytnú pochybnosti o tom, či sú skúšobné podmienky reprezentatívne pre skutočné podmienky používania. Zároveň sa v novšom a súvisiacom rozhodnutí²² jednoznačne opätovne potvrdilo, že skúšky musia byť takisto presné a reprodukovateľné. Vzhľadom na rôznorodosť technológií a správania spotrebiteľov je včasné vypracovanie harmonizovaných noriem pomocou metód, ktoré predstavujú dobrý kompromis medzi uvedenými kritériami, nevyhnutnou a často zložitou výzvou náročnou na zdroje. V novej stratégii EÚ v oblasti normalizácie²³ sa navrhuje súbor opatrení na zabezpečenie lepšej funkčnosti a agilnosti európskeho systému normalizácie, zaistenie toho, aby sa normy opäť týkali odolného, zeleného a digitálneho jednotného trhu EÚ, a na posilnenie globálnej úlohy európskeho systému normalizácie.

4. PRIORITY PRE KONKRÉTNE VÝROBKY NA NASLEDUJÚCE ROKY

4.1. Preskúmania existujúcich opatrení

Komisia je do konca roka 2024 povinná predložiť alebo prijať 38 preskúmaní a v roku 2025 ďalších osem preskúmaní, ktoré sa potom budú musieť začať s predstihom (pozri zoznam v pracovnom dokumente útvarov Komisie). Uvedené preskúmania spoločne predstavujú významné príležitosti na ďalšie úspory energie a úspory vyplývajúce z materiálovej účinnosti: z hrubého predbežného odhadu vyplýva **potenciál aspoň 170 TWh [približne 600 petajoulov (PJ) alebo spotreba tepla približne 15 miliónov obydľí] dodatočných úspor vo fáze spotreby doplnený o ďalšie prínosy** súvisiace s materiálovou účinnosťou/obehovým hospodárstvom, ktoré však budú znamenať aj značné úsilie a budú tvoriť podstatu práce v rámci súčasného pracovného plánu.

Komisia má v úmysle prioritizovať úsilie pri preskúmaniach v troch hlavných skupinách na základe týchto odôvodnení:

- **Vykurovacie a chladiace zariadenia;** Rada v súvislosti s vlnou obnovy vyzvala Komisiu, aby „urýchlila prebiehajúcu prácu na vykurovacích a chladiacich zariadeniach tým, že čo najskôr zmení stupnicu energetických štítkov“²⁴. Táto práca skutočne významne prispeje k dekarbonizácii budov a akčnému plánu nulového znečistenia²⁵ v rámci celkových cieľov Európskej zelenej dohody, pričom uvedené výrobky sú výrobkami s najvyššou spotrebou energie zo všetkých regulovaných výrobkov.

²¹ Rozsudok Všeobecného súdu z 8. novembra 2018 vo veci T- 544/13 RENV.

²² Rozsudok Všeobecného súdu z 8. decembra 2021 vo veci T- 127/19.

²³ COM(2022) 31 final, 2. 2. 2022.

²⁴ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu_renovation_wave_strategy.pdf.

²⁵ COM(2021) 400 final, 12. 5. 2021.

- Ostatné skupiny výrobkov s **energetickými štítkami, v prípade ktorých sa musí zmeniť stupnica**²⁶; spotrebitelia musia naďalej dôverovať energetickému štítku EÚ ako relevantnému a aktuálnemu nástroju, ktorý im pomáha pri výbere; včasná zmena stupnice a aktualizácia zostávajúcich „starých“ energetických štítkov je preto dôležitá a aj potrebná na to, aby sa mohli plne využívať výhody vyplývajúce z nových vlastností ponúkaných databázou EPREL.
- Vykonanie **niektorých ďalších preskúmaní**, ktoré predstavujú značný potenciál dodatočných úspor energie alebo materiálových úspor a ktoré sú už dlho oneskorené, prípadne, ak to konkrétne okolnosti umožňujú, jednoznačných alebo naliehavo potrebných revízií (napr. vodné čerpadlá, ventilátory, externé zdroje napájania).

4.2. **Nové opatrenia začaté v rámci predchádzajúcich pracovných plánov, ktoré je potrebné dokončiť**

V predchádzajúcich pracovných plánoch sa identifikovali výrobky, v prípade ktorých sa na základe dosahových štúdií a predbežných odhadov javia opatrenia v oblasti ekodizajnu a energetického označovania najslubnejšie. Niektoré z týchto oblastí činnosti stále prebiehajú a vzhľadom na očakávané ďalšie prínosy sa preniesli do súčasného pracovného plánu.

Úsilie do veľkej miery pokročilo po posúdení uskutočniteľnosti požiadaviek na ekodizajn a programu energetického označovania pre **mobilné telefóny a tablety**. Požiadavky by mali vplyv na aspekty energetickej účinnosti, ako aj materiálnej účinnosti (trvanlivosť, opraviteľnosť, aktualizovateľnosť a recyklácia). Nariadenia by sa mali prijať do konca roka 2022.

Podobne pokročilo aj úsilie v oblasti posudzovania uskutočniteľnosti požiadaviek na ekodizajn a energetické označovanie **slniečnych fotovoltaických modulov, invertorov a systémov** vrátane možných požiadaviek na uhlíkovú stopu.

Pokiaľ ide o **snímkovacie zariadenia**, Komisia posúdila revíziu dobrovoľnej dohody navrhovanej zástupcami odvetvia a dospela k záveru, že prijatím tejto revízie sa nedosiahnu ciele uvádzané v akčnom pláne pre obehové hospodárstvo a nemožno ju považovať za zlučiteľnú s usmerneniami týkajúcimi sa samoregulačných²⁷ nástrojov, najmä pokiaľ ide o opakované používanie spotrebného materiálu. Ako sa uvádza v akčnom pláne pre obehové hospodárstvo, Komisia začne prípravu regulačných opatrení pre túto skupinu výrobkov.

Komisia pokračuje v horizontálnom úsilí v oblasti **produktov IKT**, ako to oznámila v pracovnom pláne na roky 2016 – 2019, a to prostredníctvom špecializovanej štúdie o IKT²⁸. V prvej časti sa uvádzajú dôkazy pre prípravnú štúdiu dokončenú pred týmto pracovným plánom, ktorá sa týka účinnosti a možných úspor v prípade viacerých skupín produktov IKT²⁹.

²⁶ Bubnové sušičky, vetracie jednotky, varné spotrebiče pre domácnosť.

²⁷ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.329.01.0109.01.ENG&toc=OJ:L:2016:329:TOC.

²⁸ <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/product-groups/522/home>.

²⁹ Napríklad podnikových sieťových zariadení, malých sieťových zariadení pre domácnosť a kancelárie, prepojených domácich zvukových a obrazových systémov.

Druhá časť sa bude týkať celkovej spotreby energie v prípade produktov IKT (a to aj v súvislosti s ich pripojiteľnosťou a prenosom údajov), materiálnej účinnosti a behaviorálnych aspektov a jej cieľom bude identifikovať najúčinnější spôsoby ich prípadného regulovania. Posúdenie by sa malo týkať tempa technologického rozvoja v každej kategórii skupín výrobkov.

Komisia zároveň pokračuje v úsilí v oblasti **energeticky inteligentných spotrebičov** s cieľom rozvíjať potenciál flexibility na strane spotreby v bytovom odvetví alebo odvetví služieb. Keďže hlavným problémom identifikovaným v predchádzajúcich štúdiách bola interoperabilita, Komisia má v úmysle posilniť súdržný vývoj na trhu a dodržiavanie otvorených noriem subjektmi odvetvia na základe dobrovoľného prístupu³⁰. Toto úsilie **súvisí s viacerými ďalšími oblastami činnosti** vrátane takých, ktoré sa budú podrobnejšie riešiť v nadchádzajúcom **akčnom pláne digitalizácie odvetvia energetiky**³¹.

4.3. Osobitné úlohy požadované v rámci označovania pneumatík

Podľa **nariadenia o označovaní pneumatík** sa od Komisie vyžaduje vykonanie množstva osobitných úloh vrátane:

- prijatia delegovaného aktu do júna 2022, ktorým sa zavádzajú **nové informačné požiadavky na protektorované pneumatiky**, za predpokladu, že je k dispozícii vhodná skúšobná metóda. Metóda však ešte nie je k dispozícii, ale prebieha úsilie o jej zavedenie. Protektorovanie predstavuje **významný potenciál úspor ropy** a ďalších materiálov,
- prijatia delegovaného aktu o **označovaní oderu/dojazdu** za predpokladu, že je k dispozícii vhodná skúšobná metóda, čím sa **prispeje k všeobecnejšej činnosti v rámci akčného plánu pre obehové hospodárstvo v oblasti mikroplastov**. Metóda však ešte nie je k dispozícii, ale prebieha úsilie o jej zavedenie,
- koordinačného úsilia pri **zosúladovaní skúšania medzi laboratóriami podľa nariadenia o označovaní pneumatík**, ktoré má významné vplyvy aj na právne predpisy EÚ týkajúce sa emisií CO₂ v prípade ľahkých vozidiel a ťažkých úžitkových vozidiel. Najnovšia správa bola uverejnená v decembri 2021³².
- Hoci je **preskúmanie nariadenia** naplánované do roku 2025, subjekty odvetvia už signalizovali potrebu jeho modernizácie, keďže **zmena stupnice**, ktorú pôvodne navrhovala Komisia, ale ktorú Parlament a Rada pri poslednom preskúmaní neponechali, je už v súčasnosti jednoznačne potrebná.

³⁰ <https://ses.jrc.ec.europa.eu/development-of-policy-proposals-for-energy-smart-appliances>.

³¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13141-Digitalising-the-energy-sector-EU-action-plan_sk.

³² https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/energy_climate_change_environment/standards_tools_and_labels/documents/egla_report_2021_final.pdf.

4.4. Informatívny zoznam nových skupín energeticky významných výrobkov, ktoré sa majú preštudovať

Tento pracovný plán bol vypracovaný po podrobnej prípravnej štúdií na základe kontroly viacerých potenciálnych oblastí úsilia a rozsiahlych konzultácií s občanmi a so zainteresovanými stranami. Ďalšie podrobnosti sú k dispozícii v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

Zoznam **31 najslubnejších kandidátov** na ďalšie úsilie (vrátane výrobkov, ktoré sa už študovali v minulosti, ale dosiaľ sa neregulovali) identifikovaných v prípravnej štúdií. Spoločne predstavujú na základe predbežných odhadov **nové potenciálne úspory vo fáze spotreby v roku 2030 rádovo na úrovni 1 000 PJ alebo 278 TWh, t. j. približne 2 % spotreby primárnej energie v EÚ v roku 2020³³**. Odhadovaný **potenciál energie v materiáloch má rádovo takú istú hodnotu** (a do veľkej miery závisí od predpokladov týkajúcich sa rozsahu a prísnosti horizontálnych opatrení v oblasti trvanlivosti, ktoré však súvisia aj s ďalšími výhodami). **Dôležité je, že vplyv sa bude časom zintenzívňovať** v dôsledku postupného nahrádzania zásob výrobkov jednotkami spĺňajúcimi nové požiadavky. Z pôvodného súboru 31 výrobkov bol vypracovaný kratší zoznam (uvedený v tabuľke ďalej) výrobkov, v prípade ktorých **Komisia predpokladá začatie výskumných štúdií**. Prioritne boli vybraté výrobky, ktoré majú najväčší potenciál energetickej a/alebo materiálovej účinnosti a zároveň sú dobre hodnotené aj v ďalších kritériách, pričom zo spätnej väzby zainteresovaných strán nevyplynuli závažné pochybnosti o vyhlídkach na úspech, ako sa uvádza ďalej.

Skupina výrobkov	Potenciál úspory energie do roku 2030 (v súvislosti s fázou spotreby alebo materiálovou účinnosťou)	Aspekty ³⁴
Nízkotepelné zdroje pre vodné vykurovacie systémy (vykurovacie telesá, konvektory atď.)	170 petajoulov (PJ) (fáza spotreby)	Najvyšší potenciál úspory energie, dôležitý pre vlnu obnovy/dekarbonizáciu budov.
Profesionálne práčky	33 PJ (fáza spotreby)	Študované v minulosti ³⁵ a v súčasnosti považované za vyspelejšie z hľadiska pokroku v oblasti technickej normalizácie.
Profesionálne umývačky riadu	20 PJ (fáza spotreby)	Študované v minulosti ³⁶ a v súčasnosti považované za vyspelejšie z hľadiska pokroku v oblasti technickej normalizácie.
Univerzálne externé zdroje napájania	12 – 27 PJ (zabudované)	Odkaz na iniciatívu o spoločných nabíjačkách, uskutoční sa v rámci preskúmania existujúceho nariadenia o externých zdrojoch napájania ³⁷ .

³³ Treba uviesť, že uvedené úspory sa v rámci jedného roka nemajú kumulovať s údajmi uvedenými v pracovnom pláne na roky 2016 – 2019.

³⁴ Ďalšie podrobnosti pozri v pracovnom dokumente útvarov Komisie.

³⁵ Prvýkrát uvádzané v pracovnom pláne na rok 2012.

³⁶ Tamže.

Nabíjačky elektrických vozidiel	11 PJ (fáza spotreby)	Po roku 2030 sa potenciálne úspory zvýšia, pričom v roku 2050 dosiahnu takmer 76 PJ ročne. Preto je opodstatnené zväžiť pred inštalovaním veľkého množstva potenciálne neúčinných nabíjačiek stanovenie požiadaviek.
---------------------------------	-----------------------	--

5. HORIZONTÁLNE ASPEKTY

5.1. Príspevok k obehovému hospodárstvu

Hoci energetická účinnosť je v prípade energeticky významných výrobkov aspektom, na ktorý sa prirodzene zameriava úsilie v oblasti ekodizajnu, časom sa začali čoraz viac zvažovať a integrovať aj ďalšie aspekty, a to najmä od prvého akčného plánu pre obehové hospodárstvo³⁸. Okrem niektorých existujúcich požiadaviek na trvanlivosť viaceré opatrenia prijaté v roku 2019³⁹ obsahujú nové prvky obehového hospodárstva s požiadavkami na opraviteľnosť, recyklovateľnosť, jednoduchosť demontáže na konci životnosti a opakované použitie (pozri príklady v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie).

Na základe normalizačnej žiadosti Komisie M/543⁴⁰ zároveň Európsky výbor pre normalizáciu a Európsky výbor pre normalizáciu v elektrotechnike (CEN-CENELEC) dokončili horizontálne normy týkajúce sa aspektov materiálovej účinnosti v prípade energeticky významných výrobkov. Obsahujú horizontálne normy⁴¹ týkajúce sa trvanlivosti, recyklovateľnosti, opraviteľnosti, opakovaného použitia a modernizácie, recyklovaného obsahu atď. Môžu tvoriť základ pre vypracovanie noriem týkajúcich sa materiálovej účinnosti konkrétnych energeticky významných výrobkov.

Na základe normy týkajúcej sa opraviteľnosti, opakovaného používania a modernizácie (EN 45554) vypracovalo Spoločné výskumné centrum Komisie systém hodnotenia opráv. Komisia skúma potenciál jeho zavedenia pre relevantné výrobky, a to aj ako informáciu na energetickom štítku konkrétnych výrobkov, akými sú smartfóny a tablety. Toto úsilie je prelomové a pravdepodobne bude viesť k zlepšeniu postupov odvetvia na celom svete.

Okrem toho sa v súčasnosti reviduje Metodika ekodizajnu energeticky významných výrobkov (MEErP – pozri v prílohe) s cieľom zaviesť systematickejší spôsob zohľadňovania aspektov obehového hospodárstva pri vypracúvaní prípravných štúdií alebo štúdií o preskúmaní týkajúcich sa konkrétnych skupín výrobkov.

³⁷ Napriek tomu, že externé zdroje napájania sú už regulované, „univerzálne“ sa uvádzajú ako nová skupina výrobkov z dôvodu relevantnosti a špecifickosti analýzy potrebnej na odvodenie nevyhnutných kritérií/vlastností. Informácie o prebiehajúcom preskúmaní sa nachádzajú na stránke: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13351-External-power-supplies-ecodesign-&-information-requirements-review-_en.

³⁸ COM(2015) 614.

³⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5895.

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=564>.

⁴¹ https://standards.cenelec.eu/dyn/www/f?p=205:32:0:::FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:2240017,25&cs=10B7B067CC7107748A52C1C034BB4CFD3

V nadchádzajúcom úsilí bude pokračovať trend zvýšeného dôrazu na obehové hospodárstvo spočívajúci v začleňovaní príslušných požiadaviek na základe dosiaľ získaných skúseností, a to najmä s vykonávaním opatrení z roku 2019. Tieto požiadavky by boli podporené zlepšeniami metodiky a možností normalizácie a mali by prispievať k prechodu na nový legislatívny rámec v oblasti ekodizajnu udržateľných výrobkov.

V budúcnosti bude Komisia takisto ďalej posudzovať možnosť a vhodnosť zavedenia špecifickejších požiadaviek na výrobky, a to z týchto hľadísk:

Typológia požiadavky	Potenciál úspory energie do roku 2030 (v súvislosti so spotrebou alebo s materiálovou účinnosťou)
Obsah recyklovaného materiálu	160 PJ (materiálový obsah)
Trvanlivosť, firmvér a softvér	Aspoň 175 – 1 052 PJ (materiálový obsah)
Vzácne, environmentálne relevantné a kritické suroviny	Vysoký potenciál zdrojov

Požiadavky sú teoreticky uplatniteľné na všetky energeticky významné výrobky; na identifikáciu kategórií výrobkov, ktoré sú pre potenciálne regulačné prístupy najrelevantnejšie, budú potrebné špecializované prípravné štúdie.

5.2. Normalizačné úsilie

Presadzovanie požiadaviek na ekodizajn alebo označovanie energetickej účinnosti výrobkov na základe ich príslušných vlastností si vyžaduje jednoznačné vymedzenie účinnosti a jej skúšania v prípade akéhokoľvek daného výrobku. Na tento účel môžu harmonizované technické normy, v ktorých sa vymedzujú skúšobné metódy, pomôcť výrobcom – ak použijú metódy v nich uvedené – využiť „**predpoklad zhody**“ na preukázanie súladu s právnymi požiadavkami. Úsilie v oblasti technickej normalizácie je mimoriadne dôležitou, ale často prehliadanou súčasťou vykonávania, pričom z nedávnych skúseností vyplýva, že je dôležité začať toto úsilie čo najskôr súbežne s prípravou nových alebo revidovaných nariadení. Žiadosti o normalizáciu možno dokončiť a prijať až po prijatí zodpovedajúcich nariadení o ekodizajne alebo označovaní energetickej účinnosti. Ich vypracovanie by sa malo v ideálnom prípade začať ešte predtým, aby ich bolo možné dokončiť včas po prijatí nariadení, keďže zvyčajne si vypracovanie normy vyžaduje približne 27 mesiacov. Celkový proces zvykne trvať oveľa dlhšie, keďže doň patrí aj predchádzajúce prijatie žiadosti o normalizáciu a následné posúdenie a schválenie noriem na uvádzanie odkazov na Úradný vestník. Ak harmonizované európske normy týkajúce sa všetkých relevantných aspektov nie sú k dispozícii v čase prijatia, môže sa vyžadovať, aby vykonávacie opatrenia obsahovali prechodné metódy.

Nové žiadosti o normalizáciu musia byť vypracované v súvislosti s väčšinou nových alebo revidovaných vypracúvaných nariadení, ak nie v súvislosti so všetkými takýmito nariadeniami. V súčasnosti sú podané alebo sa pripravujú žiadosti týkajúce sa **osvetlenia, elektronických displejov, komerčného chladenia a chladenia domácností**. Pre viacero ďalších skupín výrobkov boli vypracované návrhy noriem na základe starších mandátov.

5.3. Európsky register výrobkov s energetickým označením (EPREL)

Európsky register výrobkov s energetickým označením (EPREL) je databáza, ktorú zriadila a prevádzkuje Komisia. Od 1. januára 2019 majú dodávatelia (výrobcovia, dovozcovia alebo oprávnení zástupcovia) **zákonnú povinnosť zaregistrovať všetky výrobky, na ktoré sa vzťahujú pravidlá energetického označovania, v databáze EPREL ešte pred ich uvedením na európsky trh.**

V súlade s právnymi predpismi slúži databáza EPREL na tieto účely:

- **poskytovanie informácií verejnosti** o výrobkoch uvedených na trh a ich energetických štítkoch a informačných listov výrobkov,
- **podpora orgánov dohľadu nad trhom** pri vykonávaní úloh, ktoré im vyplývajú z právnych predpisov o označovaní energetickej účinnosti (a pneumatík) vrátane ich presadzovania,
- **poskytovanie aktuálnych informácií Komisii o energetickej účinnosti** výrobkov na účely preskúmania energetických štítkov.

Po nedávnom spustení „betaverzie“ verejného rozhrania v marci 2022⁴² budú informácie z databázy EPREL čoraz viac **podporovať aj vykonávanie iných politík v rámci Európskej zelenej dohody**. Údaje z databázy EPREL sú preto prirodzeným východiskovým bodom každého posúdenia toho, ktoré triedy energetických štítkov v prípade jednotlivých výrobkov patria medzi „dve najviac zastúpené“ alebo vyššie triedy. Toto kritérium sa už používa na realizovanie viacerých politík EÚ, a to aj tých, ktoré sa týkajú **verejných stimulov**⁴³, udržateľných **investícií zo súkromného sektora**⁴⁴, zeleného **verejného obstarávania**⁴⁵ a **zniženej DPH na niektoré energeticky označené výrobky**, ktoré spĺňajú špecifický energetický štítok a v prípade potreby nízke kritériá pre emisie tuhých častíc⁴⁶.

Databáza EPREL poskytuje aj funkcie, ktorými sa **dodávateľom a maloobchodníkom uľahčuje dodržiavanie súladu**. Dodávatelia sa môžu rozhodnúť, že budú na získavanie grafiky štítku vo vyhovujúcich formátoch vychádzajúcich z uvádzaných hodnôt účinnosti a vlastností výrobku využívať vstavaný generátor štítkov. Maloobchodníci môžu pri vystavovaní štítkov alebo informačných listov výrobkov online odkazovať na databázu EPREL, a to aj prostredníctvom aplikačných programovacích rozhraní (API), čím minimalizujú úsilie na predloženie aktualizovaných, súdržných a viacjazyčných informácií.

Hoci je databáza EPREL už v prevádzke, existujú dôležité **funkcie, ktoré je potrebné doriešiť v roku 2022**, aby sa splnili uvedené ciele. Sú to tieto:

⁴² <https://eprel.ec.europa.eu>.

⁴³ Pozri článok 7 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2017/1369.

⁴⁴ Pozri taxonómiu EÚ pre udržateľné činnosti a [pilotnú iniciatívu záruky udržateľnosti EIF v rámci segmentu MSP programu InvestEU](#).

⁴⁵ Pozri prílohu IV k [navrhovanej smernici o energetickej efektívnosti](#).

⁴⁶ Pozri nový bod 22 pridaný do prílohy III k smernici 2006/112/ES, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14754-2021-INIT/sk/pdf>.

- špecializovaný **webový portál**, ktorý bude **jednotným miestom prístupu poskytujúcim informácie zacielené** na občanov, vnútroštátne orgány, dodávateľov, obchodníkov a tvorcov politik (druhý štvrt'rok/tretí štvrt'rok),
- zlepšenie používateľského rozhrania a **nástrojov dostupných pre orgány dohľadu nad trhom** na uľahčenie ich činností (tretí štvrt'rok),
- **zmena štruktúry technickej dokumentácie** na uľahčenie registračnej činnosti dodávateľom a analýzy vykonávanej orgánmi zabezpečovania súladu (prvý štvrt'rok až tretí štvrt'rok),
- začatie **vykonávania revidovaných nariadení** v prípade niektorých skupín výrobkov a možné **pridanie nových** (FV, smartfóny/tablety) (štvrtý štvrt'rok).

Okrem toho bude potrebné zväziť podmienky a spôsoby poskytovania **prístupu subjektov a možno aj orgánov z konkrétnych tretích krajín k databáze EPREL alebo niektorým jej funkciám**, a to najmä tých, ktoré sú súčasťou colnej únie alebo Energetického spoločenstva. Konkrétne spôsoby a dôsledky takéhoto vývoja však bude potrebné dôkladne analyzovať, pripraviť a napokon zaviesť, čo nemožno uskutočniť vo veľmi krátkom čase.

5.4. Dohľad nad trhom a podpora hospodárskych subjektov

Účinný dohľad nad trhom je nevyhnutný na zabezpečenie riadneho presadzovania pravidiel, premenu očakávaných **prínosov na skutočnosť**, zabezpečenie **rovnakých podmienok pre podniky**, **poskytovanie spoľahlivých informácií o výrobkoch spotrebiteľom** a zaistenie **dôvery** občanov, regulačných orgánov a podnikov v **rámec**.

Dohľad nad trhom patrí do vnútroštátnej právomoci a údaje o presadzovaní a dodržiavaní predpisov sú zriedkavé, pretože v súčasnosti neexistuje oznamovacia povinnosť. Z dostupných dôkazov, ktoré sa potvrdili aj pri audite, ktorý vykonal Európsky dvor audítorov v roku 2020 v oblasti ekodizajnu, vyplýva, že **nedodržiavanie predpisov predstavuje závažný problém**. V projektoch dohľadu nad trhom financovaných EÚ sa bežne pozorujú vysoké dvojciferné percentuálne hodnoty výrobkov, ktoré vykazujú problémy s dodržiavaním predpisov (z formálneho aj hmotného hľadiska)⁴⁷, ide však aj o relatívne malé formálne nedodržiavanie, ktoré možno napraviť dobrovoľným opatrením (napr. nesprávna hodnota v informačnom liste výrobku), a nie vždy o závažné problémy typu nedodržiavania minimálnej požiadavky na ekodizajn. Celkovo sa odhaduje, že z **dôvodu nedodržiavania predpisov sa stratí aspoň 10 % potenciálnych úspor energie vyplývajúcich z ekodizajnu a energetického označovania**, čo v roku 2020 predstavovalo 15,3 Mtoe primárnej energie ročne (alebo 178 TWh) a **6,4 miliardy EUR ročných výdavkov spotrebiteľov** na účty za energiu (v cenách energie za rok 2020). To zodpovedá **31 Mt ekvivalentu CO2 dodatočných emisií ročne a znamená značné straty príjmov a pracovných miest pre subjekty odvetvia**. Z uvedených údajov vyplýva, že všetky navýšenia skromných prostriedkov vynakladaných členskými štátmi na vnútroštátny dohľad nad trhom v oblasti ekodizajnu a energetického označovania budú z hľadiska dosiahnutej návratnosti značne nákladovo efektívne.

⁴⁷ Tak to bolo napríklad pri chladničkách kontrolovaných v rámci projektu EEPLIANT2 v rokoch 2018 – 2019. Do veľkej miery to potvrdili predbežné výsledky projektu EEPLIANT3 z novembra 2021, podľa ktorých má **75 %** kontrolovaných výrobkov problémy s technickou dokumentáciou alebo s dodržaním požiadaviek na označovanie online, treba však uviesť, že v dôsledku prístupu založeného na riziku, ktorý sa všeobecne používa pri odoberaní vzoriek výrobkov, tieto údaje nemusia byť v plnej miere reprezentatívne.

V nadchádzajúcom období **Komisia zintenzívni podporu členských štátov** s cieľom prispieť k účinnejšiemu a jednotnejšiemu uplatňovaniu dohľadu nad trhom v oblasti ekodizajnu a energetického označovania. Bude to zahŕňať:

- neustále zlepšovanie **nástrojov IT**, ako napríklad Informačného a komunikačného systému pre dohľad nad trhom⁴⁸ (ICSMS) a databázy EPREL, ako aj podporu iných nástrojov, napr. tých, ktoré prispievajú k riešeniu výziev, ktorým v súvislosti s dohľadom nad trhom čelia nové dodávateľské reťazce a elektronický obchod,
- **technickú a logistickú podporu skupín pre administratívnu spoluprácu**,
- financovanie **spoločných alebo koordinovaných činností a kampaní**,
- **spoluprácu s členskými štátmi na politickej úrovni** v oblasti možností zlepšovania dohľadu nad trhom, ako aj úrovne zdrojov, ktoré sprístupňujú,
- navrhnutie **nových právnych ustanovení** v rámci navrhovaného nariadenia o ekodizajne, ktorými sa zlepší dohľad nad trhom (pozri iniciatívu pre udržateľné výrobky),
- ďalšie príslušné aktivity plánované v pracovnom programe európskej siete pre súlad výrobkov na roky 2021 – 2022 vrátane zapojenia colných orgánov.

Komisia bude naďalej rôznymi spôsobmi **podporovať úsilie hospodárskych subjektov o dosahovanie súladu**, napr. prostredníctvom prevádzky funkčných poštových schránok, do ktorých možno zasielať otázky, osobitných usmerňovacích dokumentov, často kladených otázok, informácií na webovom sídle Komisie atď. Takisto zväží poskytnutie **finančných prostriedkov EÚ na zavedenie mechanizmu na podporu subjektov odvetvia pri dosahovaní súladu**, čím sa posilnia proaktívne osvetové činnosti a zabezpečí včasná a cielená pomoc, na základe ktorej budú môcť dodávateľia a maloobchodníci jednoduchšie pochopiť a plniť svoje povinnosti.

5.5. Medzinárodné aspekty a spolupráca

Politické opatrenia EÚ v oblasti ekodizajnu, a najmä energetického označovania, ako aj súvisiace technické normy a skúšobné postupy pre regulované výrobky majú **mimoriadne pozitívny vplyv v tretích krajinách ďaleko za hranicami EÚ**⁴⁹.

Na jednej strane viacero **významných obchodných partnerov EÚ systematicky uplatňuje pravidlá EÚ v oblasti ekodizajnu a/alebo označovania** v kontexte rôznych vzťahov s EÚ. Je to tak najmä v rámci **EHP, colnej únie s Tureckom a Energetického spoločenstva**. Na druhej strane musia výrobcovia v ostatných veľkých vyvážajúcich krajinách v každom prípade spĺňať požiadavky EÚ, aby mohli svoj tovar uvádzať na trh EÚ, čo zase môže podnecovať a uľahčovať zavádzanie domácich požiadaviek, ktoré sú plne alebo čiastočne zosúladené s požiadavkami EÚ. Zároveň je dôležité, aby EÚ naďalej dodržiavala platné pravidlá v tomto zmysle na úrovni WTO.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/information-and-communication-system-market-surveillance_en.

⁴⁹ Štúdia týkajúca sa vplyvov právnych predpisov EÚ o ekodizajne a energetickom označovaní/označovaní pneumatík na tretie jurisdikcie, Waide et al, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/201404_ieel_third_jurisdictions.pdf

Rýchlosť a smerovanie vypracúvania programov na celom svete ovplyvňuje aj **medzinárodná spolupráca v oblasti účinnosti výrobkov**. Niektoré jurisdikcie tretích krajín považujú za prospešné uplatňovať podobné alebo rovnaké požiadavky, aby mohli využiť významné úsilie, ktoré sa už pri vývoji pravidiel EÚ vynaložilo. Zároveň platí, že **EÚ stále ani zďaleka nemá vedúce postavenie vo všetkých smeroch** či výrobkoch, preto môže využiť výsledky úsilia vynaloženého v iných krajinách a poučiť sa z neho. Zbližovanie v oblasti regulácie môže takisto viesť k zníženiu nákladov na dodržiavanie predpisov a posudzovanie zhody, ktoré vznikajú spoločnostiam v EÚ pri obsluhovaní významných vývozných trhov aj trhu EÚ. V záujme propagovania takýchto vzájomne prospešných výmen bude Komisia naďalej podporovať etablované medzinárodné viacstranné fóra týkajúce sa produktovej politiky, ako sú **program spolupráce Medzinárodnej agentúry pre energiu v oblasti technológií energeticky účinných zariadení pre konečných spotrebiteľov**⁵⁰ a **iniciatíva zavádzania veľmi účinných zariadení a spotrebičov (SEAD)**⁵¹, a zúčastňovať sa na nich. V záujme intenzívnejšieho využívania osvedčených postupov v oblasti ekodizajnu a energetického označovania v partnerských krajinách a ďalšieho globálneho zbližovania v oblasti regulácie sa bude presadzovať aj dvojstranná spolupráca.

6. ZÁVER

Program EÚ týkajúci sa ekodizajnu a energetického označovania patrí k najrozsiahlejším a najdlhšie trvajúcim programom pre spotrebiteľov na svete a využíva **silu jednotného trhu** v EÚ aj v zahraničí v prospech spotrebiteľov, podnikov a životného prostredia.

Ekodizajn/energetické označovanie **čoraz viac a významne prispieva k cieľom Európskej zelenej dohody** a balíka Fit for 55 a pomáha spotrebiteľom, ktorí čelia vysokým cenám energie, znižovať účty, ktoré by inak boli oveľa vyššie: na súčasných cenových úrovniach existujúce politiky podľa odhadov **ušetria spotrebiteľom energie v EÚ výdavky presahujúce sumu 250 miliárd EUR ročne**.

Investícia do realizácie a posilňovania tohto programu v záujme lepšieho zosúladenia ambícií a zdrojov je zároveň investíciou do **väčšej odolnosti EÚ pri zvládaní budúcich kríz cien energie a výziev** v oblasti bezpečnosti dodávok v súvislosti so závislosťou EÚ od dovážaných fosílnych palív. Podobne prispieva k zvýšeniu **odolnosti dodávateľského reťazca** v EÚ intenzívnejší dôraz na materiállovú účinnosť, napr. recyklovateľnosť.

Posilňovanie medzinárodnej spolupráce na viacstrannej aj dvojstrannej úrovni je potrebné na zintenzívnenie využívania programov energetickej účinnosti výrobkov na celom svete a môže prispieť aj k zlepšeniu zbližovania v oblasti regulácie v prospech EÚ a partnerských krajín.

Európsky register výrobkov s energetickým označením (EPREL) zabezpečuje bezprecedentnú transparentnosť trhu a prináša nové príležitosti na posilnenie postavenia spotrebiteľov v EÚ a spoluprácu s nimi. Stáva sa čoraz praktickejším **nástrojom na vykonávanie kondicionalít, ktoré boli nedávno zavedené v oblasti účinnosti výrobkov v iných politikách EÚ** (zelená taxonómia, zelené verejné obstarávanie podľa smernice o energetickej efektívnosti, verejné stimuly, smernica o DPH).

⁵⁰ <https://www.iea-4e.org/>.

⁵¹ <https://www.superefficient.org/>.

Táto oblasť politiky stále predstavuje **významný potenciál na dosiahnutie ďalších a značne nákladovo efektívnych prínosov** pre spotrebiteľov z EÚ, zníženie znečistenia ovzdušia a úspory energie/emisií CO₂, ktoré by inak mohlo byť potrebné dosahovať inými politikami na úrovni EÚ alebo na vnútroštátnej úrovni. Včasné preskúmania existujúcich pravidiel, podpora ich správneho uplatňovania/presadzovania, vývoj databázy EPREL a preskúmanie nariadenia o nových energeticky významných výrobkoch si však vyžadujú značné úsilie.

Komisia preto v súvislosti s balíkom politík pre udržateľné výrobky jednoznačne uviedla, že je potrebné významne zintenzívniť pridelovanie zdrojov na vykonávanie politiky ekodizajnu v rámci ambicióznejšej politiky pre udržateľné výrobky, a vyzýva členské štáty, aby urobili to isté v rámci úsilia v oblasti dohľadu nad domácim trhom.